

Regeringskansliet
Försvarsdepartementet
103 33 Stockholm

Skärpt kontroll av utländska fastighetsförvärv (SOU 2024:84)

Statskontoret kommenterar i det här remissvaret förslaget på en ny lag med krav på förvärvstillstånd för vissa utländska förvärv och nyttjanden av fast egendom. Statskontoret väljer att kommentera delar som bland annat rör den föreslagna tillståndsmyndigheten och samverkan mellan myndigheterna. Det ligger dock inte inom Statskontorets kompetens att exempelvis kommentera vilka förvärv som ska omfattas av den föreslagna lagen.

Statskontoret bedömer att utredningens motiv och argument för den nya lagen är väl underbyggda och tillstryker därför förslaget om ny lag med krav på förvärvstillstånd för vissa utländska förvärv och nyttjanden av fast egendom. Utredningen lyfter bland annat upp det förändrade säkerhetsläget i Sverige och Europa, att befintlig lagstiftning inte i tillräcklig utsträckning tillgodoser totalförsvarets intressen när fast egendom byter ägare eller nyttjare och att den statliga kontrollen över fast egendom behöver stärkas. Utredningens slutsats är att det inte går att åstadkomma en ändamålsenlig statlig kontroll genom ändringar i befintlig eller nyligen föreslagna lagstiftning.

Skyldighet att ansöka om förvärvstillstånd

Statskontoret tillstyrker förslaget att förvärvaren ska vara skyldig att ansöka om tillstånd till förvärvet.

Statskontoret delar utredningens bedömning om att det är svårt för staten att upptäcka alla de förvärv som med hänsyn till lagens ändamål inte bör tillåtas.

Samverkan och uppgiftslämnande för ett fullgott underlag

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag att tillståndsmyndigheten ska samverka med Försvarsmakten och Säkerhetspolisen och andra myndigheter som regeringen bestämmer. Statskontoret tillstryker även förslaget att kommuner och regioner ska lämna uppgifter om tillståndsmyndigheten begär det.

Statskontoret delar utredningens bedömning att det bör finnas förutsättningar för samverkan med, och uppgiftslämnande från, andra myndigheter som har tillgång till information som är av relevans för tillståndsmyndighetens prövning. Detta för att tillståndsmyndigheten ska ha ett fullgott underlag för sina ställningstaganden.

Sex civilområdesansvariga länsstyrelser utses till tillståndsmyndighet

Statskontoret tillstyrker förslaget att de sex civilområdesansvariga länsstyrelserna ska pröva tillståndsärendena.

Statskontoret bedömer att utredningen tydligt har motiverat varför en myndighet och inte regeringen bör fatta beslut om förvärvstillstånd. Vidare bedömer Statskontoret att utredningens motiv är tydliga till varför de sex civilområdesansvariga länsstyrelserna, och inte Inspektionen för strategiska produkter eller Försvarsmakten, bör ansvara för tillståndsprövningen.

Statskontoret delar utredningens bedömning om att de ökade kostnaderna för de statliga myndigheterna bör finansieras med ökade anslag.

Uppskattningen av antalet ansökningar är osäker

Statskontoret konstaterar att underlaget för utredningens uppskattning av antalet ansökningar om förvärvstillstånd är osäkert. Det innebär att de uppskattade kostnaderna för staten också är osäkra. Regeringen behöver därför ta hänsyn till detta i beräkningen av ökade anslag för berörda myndigheter.

Statskontoret anser även att regeringen bör säkerställa att det finns förutsättningar på plats att innan lagen träder i kraft följa upp antalet ansökningar samt de intäkter och kostnader som genereras. Detta för att möjliggöra säkrare beräkningar framöver och framtida utvärderingar av tillståndsförfarandet.

Inskränkning i den kommunala självstyrelsen

Statskontoret konstaterar att förslagen innebär en inskränkning i den kommunala självstyrelsen. Utredningen motiverar varför inskränkningen är nödvändig på ett tydligt sätt. Vi delar utredningens bedömning att inskränkningen inte går utöver vad som kan anses nödvändigt med hänsyn till syftet med regleringen.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende.
Utredningschef Matilda Ardenfors och utredare Lirigzon Karaqica, föredragande,
var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Lirigzon Karaqica